

Paasserie 2017 – Vallen & opstaan
Dagthema: Op weg naar Jeruzalem

Overweging 2 april 2017 – Gerrard Boot

Mede voorganger: Henk Kemper

*“... Als ik een aanhanger van een ander geloof ontmoet
die zich laat leiden door de liefde,
heb ik het gevoel dat we dezelfde godsdienst belijden.
Het komt een beetje in de buurt van een gedicht dat ik lang geleden heb gelezen.
Van imam Al-Ghazali, geloof ik,
de grote mysticus uit de geschiedenis van de islam:
‘Ga naar het uiterste van je godsdienst,
daar zul je de godsdienst van anderen aantreffen’ ...”*

Eerste lezing - Uit Psalm 130

Tweede lezing - Johannes 11: 17, 32, 43

Derde lezing - “Een jihad van liefde” van Mohamed El Bachiri

Openingsgebed

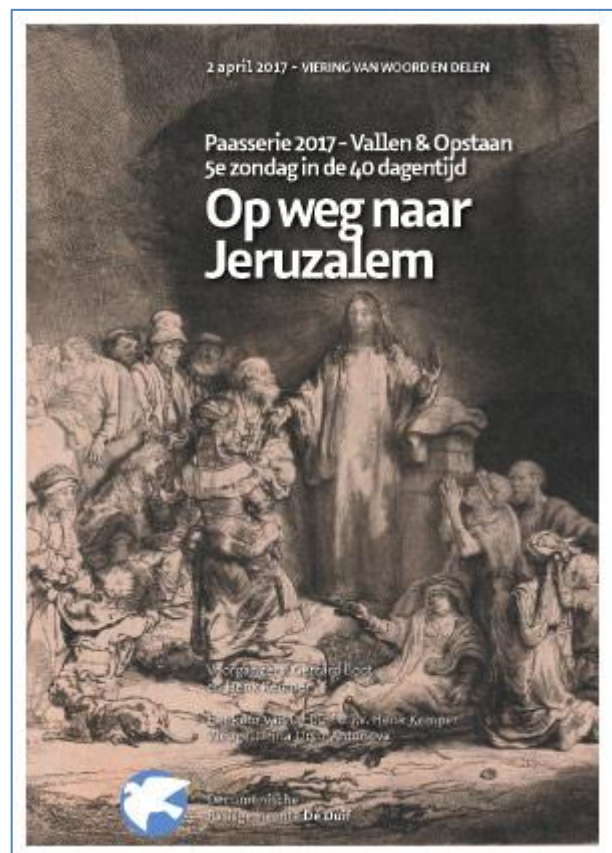
Wij zijn hier bij elkaar in de Naam van
de Ene en Eeuwige die vele namen kent:
God, Jahwe, Allah, de Enige,
de Barmhartige, Schepper van groei en
leven, van liefde en licht.

Wij voeden onszelf met de woorden en
daden van onze profeet en broeder Jezus.

Wij geven de Geest vandaag alle kans
om ons zielsdiep aan te raken
en te vervullen met kracht en liefde.

Lied Anneke Meiners, Mariëtte Harinck

Dit huis is een huis waar de deur openstaat,
waar zoekers en zieners, genood of
gekomen,
hun harten verwarmen, van toekomst gaan
dromen,
waarin wat hen drijft tot herkenning gaat
komen,
de vonk van de Geest in hun binnenste slaat.

Dit huis is een huis waar gemeenschap bestaat,
waar zangers en zeggere bijeen zijn gekomen
om uiting te geven aan waar zij van dromen,
waardoor een beweging ontstaat die gaat stromen,
die nooit meer, door niemand, zich inperken laat.

Welkom en inleiding

Toen ik gevraagd werd om vandaag voor te gaan was het nog ruim voor de verkiezingen. Ik maakte me op dat moment grote zorgen over de uitslag daarvan. Hoe zou het wel niet kunnen aflopen? De uitslag was een grote opluchting voor mij en voor veel vrienden en collega's die ik sprak. Ik zal dat straks uitleggen. Ik probeer dat gevoel van opluchting vast te houden.

Wanneer je wacht op de spannende medische uitslag van een familielid, of een vriend, of van je zelf, dan hangt dat als een donkere wolk boven je. Je kunt je er eigenlijk geen voorstelling van maken. Het knaagt aan je en je denkt: het zal toch niet....?

En als de medische uitslag dan goed is, dan klaart de lucht op en is alles weer gewoon. Maar blijven genieten van dat gewone, dat is zo belangrijk.

Het thema van de viering van vandaag is: Op weg naar Jeruzalem. Het gaat over de tijd dat Jezus door het land trok, armen te eten gaf, zieken genas. Hij vertelde gelijkenissen en gaf mensen hoop. Die tocht eindigde in Jeruzalem, wat wij volgende week bespreken met Palmzsen, en krijgt dan een dramatische wending in de lijdensweek, en vervolgens een climax met Pasen.

Dat ik me zo'n zorgen maakte voorafgaand aan de verkiezingen, was vanwege de door Wilders uitgedragen boodschap. Die boodschap was er niet op gericht om mensen die zich aan de kant gezet voelen, hoop te geven: nee het was een boodschap van haat. Haat gericht tegen andersdenkenden. Haat tegen mensen die een ander geloof hebben.

Ik las een paar weken geleden een interview met de echtgenoot van een vrouw die bij de bomaanslag vorig jaar in Brussel om het leven was gekomen. Deze echtgenoot, Mohammed el Bachiri, was metrobestuurder, was ook moslim, was net als de ouders opgegroeid in de wijk Molenbeek. Met het overlijden van zijn vrouw was de grond weggeslagen onder zijn leven en dat van zijn kleine kinderen. Maar hoe kapot hij daar ook van was: hij wil de ouders niet haten. Hij beseft dat alleen met liefde, je verder kunt. De boodschap van El Bachiri was in een klein boekje verschenen, en uit dat boekje lezen wij vandaag enkele teksten voor. De twee andere lezingen volgen uit het leesrooster van vandaag van de gezamenlijke kerken. In psalm 130 roept de psalmist in zijn wanhoop tot de eeuwige. Het verhaal van Lazarus is als een soort voorbode op Pasen.

Ik wens ons een mooie viering toe.

Gebed

Lied

Juut Meijer / Tom Löwenthal

Hore mijn oor het ongehoorde,
dat ik bedacht ben op wat ik zie,
onze monden dat zij vrede roepen,
onze handen dat zij troosten.
Dan zullen mijn voeten gaan waar liefde is,
mijn hart overvloeien van vreugde.

Uit Psalm 130

Uit de diepte roep ik tot u, JHWH
Heer hoor mijn stem,
Wees aandachtig, luister
Naar mijn roep om genade.

Lezing uit Johannes 11: 17, 32, 43

Toen Jezus daar aankwam, hoorde hij dat Lazarus al vier dagen in het graf lag. (...) Zodra Maria op de plek kwam waar Jezus was en hem zag, viel ze aan zijn voeten neer. Ze zei: 'Als u hier was geweest, Heer, zou mijn broer niet gestorven zijn!'. (...) Daarna riep hij: 'Lazarus, kom naar buiten!'. De dode kwam tevoorschijn, zijn handen en voeten in linnen gewikkeld, en zijn gezicht bedekt door een doek. Jezus zei tegen de omstanders: 'Maak de doeken los, en laat hem gaan.'

Lezing uit "Een jihad van liefde" van Mohamed El Bachiri

Geboren in Molenbeek, België; metrobestuurder van beroep, de man van Loubna Lafquiri, die op 22 maart 2016 bij de aanslagen in Brussel om het leven kwam. In 'Een jihad van liefde' praat hij over zijn jeugd in Molenbeek, de liefde voor zijn vrouw en zijn leven na de aanslagen.

Baden in liefde, drijven op de rivier van het leven: niets rechtvaardigt haat, niets zal tot haat leiden. Zelfs de zwaarste beproevingen en de grootste teleurstellingen zullen ons niet doen zwichten voor een taal of een ideologie die ons oproept tot haat en vernietiging. Laten we verdergaan vanuit het hart en de rede, met een overtuiging, of die nu religieus is of niet. Laten we de liefde aanboren, die onuitputtelijke grondstof, die uit het hart komt en niet uit de bodem.

Dat zou ik tegen hem, de dader, zeggen

Door begrip te tonen, naar elkaar te luisteren, hadden we kunnen praten over het onrecht in de wereld. Er zouden duidelijke verschillen zijn tussen mijn visie op de islam en zijn zwart-wit interpretatie ervan. Het probleem met zulke mensen is dat alles uitgaat van een logica van de haat, en die haat voel ik niet. Ze zijn hun menselijkheid kwijt en ontmenselijken anderen. Onrecht beantwoord je niet met ander onrecht, dat slaat nergens op. Je kunt volledig verwaald zijn, ten einde raad, maar dat kan haat of gruwelijkheden nooit rechtvaardigen.

Lied

Liefde. Liefde.

Liefde, lichaam van zon
zachtheid van de sterke

liefde ziel van ontferming.
Woord lankmoedig en trouw
fijner dan fijngoud
zoet als de zoetste honing.

Tienvoud in ons midden, water uit de rots,
vogels uit de hemel, land ons beloofd,
wijnstok, oogst van tarwe, brood der armen.

Woord in ons vlees,
rots van erbarmen,
sterk als de dood ben je. (2x)

Liefde. Liefde.

Overweging - Op weg naar Jeruzalem

Het leven van Jezus wordt verteld door de vier evangelisten, Mattheus, Marcus, Lucas en Johannes. Ieder vertelt zijn eigen versie van dat levensverhaal. Die evangeliën vertonen gelijkenissen. Zij leggen ook verschillende accenten. De Bergrede en het Onze Vader staan in Mattheus. Het verhaal over Jezus' geboorte in Lucas. Marcus lijkt het oudste verhaal te zijn. Het verhaal over Lazarus staat alleen in het evangelie van Johannes. Waarschijnlijk is er ook nog een ander verhaal over Jezus geweest, een verhaal dat verloren is gegaan maar waar alle evangelisten uit geput hebben. Dat oerverhaal wordt in de theologie wel aangeduid met de letter Q, van het Duitse Quelle, de bron. De kern van dat oerverhaal is: heb je naaste lief als je zelf. Of eigenlijk zelfs: heb ook lief wie niét van jullie houdt, bid voor wie jullie slecht behandelt. Je vrienden liefhebben, dat is niet zo moeilijk. Nee, begrip hebben voor degenen die het jou lastig maken, dát is de boodschap.

Opgewekt uit de dood

Lazarus wordt in het evangelie opgewekt uit de dood. Of dat werkelijk zo gebeurd is weet ik niet. Ik houd het op een verhaal, als een symbool. Het is het laatste wonder van Jezus voordat hij in Jeruzalem aankomt en zoals door Johannes verteld. Het ultieme wonder. Tegelijkertijd is het ook menselijk. Lazarus en zijn twee zussen Maria en Martha waren bekenden van Jezus. Maria vereerde hem. Lazarus was ziek, en het leek alsof Jezus te laat kwam om hem te genezen. Lazarus was al overleden. Vier dagen geleden al. Het geloof, of de wanhoop, van Maria was zo groot dat ze zei: als u hier eerder was geweest, dan was dat niet gebeurd. En ook hier blijkt dat het geloof bergen verzet. Jezus zei tegen Maria: Ik heb je toch gezegd, dat je Gods grootheid zult zien als je gelooft. En dan geeft Jezus opdracht om de steen weg te halen, waarachter Lazarus begraven ligt.

Tijdens de voorbereiding op de liturgieavond wees Marc op een mooi detail. Jezus zei tegen de omstanders: maak de doeken los. Lazarus had dus ook de omstanders nodig, om op weg te kunnen gaan. Geloof, ja, maar ook met de hulp van anderen.

Het is het ultieme wonder, het overwinnen van de dood. Zoals ik zei: alleen Johannes vertelt dit verhaal, en in het evangelie is dit Jezus' laatste wonder voordat hij afreist naar Jeruzalem, en daar zelf ter dood zal worden gebracht. Het lijkt daarmee een aankondiging te zijn van het paasverhaal. Maar de boodschap van deze opwekking van Lazarus is de kracht van het geloof van Maria. Zij wil het onmogelijke, en daarmee gebeurt het onmogelijke.

Begrip tonen voor de moordenaar van je vrouw. Dat is toch ook het onmogelijke? Dat kan je toch niet van iemand vragen? Dat is toch ver over de top? Is dat niet te onwettelijk?

Jihad van liefde

Nee dat is het niet. Mohammed el Bachiri vertelt in zijn boekje Een jihad van liefde over zijn leven. Zijn vader kwam begin jaren zestig vanuit het Marokkaanse Rifgebergte naar West-Europa: Frankrijk, Duitsland en uiteindelijk België. Zijn moeder kwam uit Algerije. Zij trouwden en vestigden zich in België. Mohammed werd daar in 1980 geboren. Hij heeft broers en zussen. Hij ging naar de dichtst bij zijnde lagere school, een katholieke school. Thuis leerde hij ook over de islam en de Koran. Hij beschouwt zich ook als moslim. Op school lukte het niet erg, tot verdriet van zijn ouders, die hoopten dat hij een betere opleiding kon volgen dan zij hadden gehad. Mohammed ging aan het werk, en kon eerst als postsorteerder en later als metrobestuurder aan de slag. Mohammed el Bachiri is wat dat betreft een heel gewone man. Zo'n man zoals er in Amsterdam ook duizenden zijn. Hardwerkende ouders die het beste met hem en zijn broers en zussen voor hebben. Zij hebben het niet slecht. Mohammed wordt als kind wel uitgescholden voor Vuile Marokkaan, en is daar eerst verbaasd over. Hoezo, ik Marokkaan? Hij was toch gewoon Belg? Mohammed is ook geen heilig boontje: hij verklooit zijn school, maar kan wel aan de slag. Hij woont in Molenbeek: het nieuw-west van Amsterdam, de Schilderswijk uit Den Haag, maar dan in Brussel. Hij ontmoet de liefde van zijn leven, Loubna, en met haar krijgt hij twee kinderen.

Marokkan uit Molenbeek

Dat juist zij slachtoffer wordt van zo'n bomaanslag is dan het noodlot. Als zogenaamde Marokkaan uit Molenbeek al een beetje met de nek aangekeken door 'gewone' Belgen, en dan ook nog eens slachtoffer van extremisten. Uit de diepte van zijn wanhoop roept Mohammed dan zijn God, Allah aan, net als de psalmist. Mohammed schrijft kort na de bom: 'beschouw me maar als een dode, een dode die een levensles geeft'. Mohammed zoekt steun in zijn geloof. Mensen praten op hem in en dat varieert van 'als je wraak neemt, doe je mee met de daders', tot: 'laten we een leger op de been brengen om die zotten vol haat klein te krijgen'. Maar Mohammed beseft: baden in liefde is het enige wat helpt. Hij zegt: "Laten we verdergaan vanuit het hart en de rede, met een overtuiging, of die nu religieus is of niet. Laten we de liefde aanboren, die onuitputtelijke grondstof, die uit het hart komt en niet uit de bodem."

Wij hadden twee weken terug net deze teksten gelezen toen ik thuiskwam en van Nathalie een appje kreeg dat Mohammed bij Humberto Tan op televisie was. Ik zette gelijk de tv aan en zag hem: een gewone metrobestuurder, maar wel een die vertelde dat dit echt zijn overtuiging was.

Dichter bij de boodschap van Jezus

Ik heb afgelopen maanden niemand gehoord waarvan ik dacht dat die dichter bij de boodschap van Jezus stond, als deze Brusselse Mohammed. Zelf uitgescholden worden, en je dan zo ruim van hart kunnen opstellen. Ik heb er diepe diepe bewondering voor.

Natuurlijk: Mohammeds Loubna komt niet meer tot leven. Van de dierbaren die wij hebben verloren geloof ik dat ook niet. Maar we kunnen hen in liefde gedenken. We kunnen blijven proberen de problemen die wij om ons heen zien, met een hart vol liefde tegemoet te treden. Het is waar, er is veel ellende in de wereld. Het is afschuwelijk dat er aanslagen gepleegd worden. We moeten dat proberen te voorkomen. We hoeven niet naïef onze ogen te sluiten voor bedreigingen. Maar we mogen niet uit het oog verliezen dat heel veel mensen zich door liefde laten leiden. De verzorgster die het kussen van de zieke nog eens lekker opschut. De kleinzoon die zijn oma bezoekt. De juf, die even nablijft met een moeilijke leerling, om hem een hart onder de riem te steken. Hier in Amsterdam en omgeving wonen mensen met een heel verschillende achtergrond. Maar het is de liefde die ons bindt, welke godsdienst wij ook hebben, wie wij ook God noemen. Ik sluit daarom af met een citaat van Mohammed el Bachiri:

Geleid door de liefde

Als ik een aanhanger van een ander geloof ontmoet die zich laat leiden door de liefde, heb ik het gevoel dat we dezelfde godsdienst belijden. Het komt een beetje in de buurt van een gedicht dat ik lang geleden heb gelezen. Van imam Al-Ghazali, geloof ik, de grote mysticus uit de geschiedenis van de islam: “ga naar het uiterste van je godsdienst, daar zul je de godsdienst van anderen aantreffen.”

Moge het zo zijn.

Pianomuziek door Lieven Mulders - Elegie van Rachmaninov

Geloofsbelijdenis

Ik geloof in de Geest van leven en liefde,
ver aan mij vooraf, royaal aan mij vooruit,
maar ook in mij aanwezig.
Soms noem ik Hem Eeuwige,
maar het liefste noem ik Haar Schepper.
Ik geloof in mensen,
gedreven door de Geest,
die mij vóórleven wat leven betekent
en wat liefde vermag.
Daarom geloof ik in Jezus
en in zoveel anderen
die leefden en leven zoals Hij.
Ik geloof in de Gemeenschap van de Geest:
mensen die samen zich oefenen
in recht doen en vrede stichten,
in breken en delen.
Ik geloof in het goede, dat wij nu eens verbergen
dan weer openbaren.
En ik geloof dat het goede het kwade zal overleven;
dat niet het laatste woord zal zijn aan de dood,
maar aan het leven en de liefde.
Amen.

Intenties die werden opgeschreven in het groene boek

Gezongen tafelgebed

Huub Oosterhuis / Antoine Oomen

Niemand heeft U ooit gezien.
Liefde is uw naam.

Brood des levens heet die knecht
die uw kind genoemd wordt:
Jezus, kind uit Nazareth.

Liefde, zegt Gij, is te doen.
Werk in ons dat wij U doen.
Licht ons op dat wij U zien.

Dat wij leven wat geleefd moet.
Dat wij doen wat moet gedaan:
recht voor ieder mensenkind,
brood voor ieder kind van mensen,
vrede en een nieuwe wereld -
en de dood zal niet meer zijn.

Nodiging, breken en delen van brood en wijn

Lied

Huub Oosterhuis / Tom Löwenthal

Onze Vader verborgen,
uw naam worde zichtbaar in ons.
Uw koninkrijk kome op aarde,
Uw wil geschiede.
Een wereld, met bomen tot in de hemel,
waar water, schoonheid en brood,
gerechtigheid is en genade

waar vrede niet hoeft bevochten,
waar troost en vergeving is
en mensen spreken als mensen,
waar kinderen helder en jong zijn,
dieren niet worden gepijnigd,
nooit één mens meer gemarteld,
niet één mens meer geknecht.

Doof de hel in ons hoofd,
leg uw woord op ons hart,
breek het ijzer met handen,
breek de macht van het kwaad.

Van U is de toekomst kome wat komt.

Gebed

Vrede zij met jou en de mensheid.
Hou van je naaste, ook al is hij slecht.
Laat iedereen zijn heil vinden in zijn overtuigingen,
Zijn geloof, zijn filosofie.
Een ieder die ijvert voor het goede heeft het aanzien van een held.
Jullie worden nog mooier als jullie elkaar de hand geven
Ik bid voor vandaag en voor morgen.
Mensheid, vergeet nooit dat ik deel van jou ben.
Later keer ik terug naar de almachtige.
Nooit zul je aan de kant van de onrechtvaardigen en misdadigers staan.
Je zult je richten tot de goede mens uit alle vier hoeken van de wereld.
Gezegend zij de mensheid.
Moge de liefde winnen.

Onze Vader

Onze Vader, die in de hemel zijt,
uw naam worde geheiligd;
uw koninkrijk kome;
uw wil geschiede op aarde, zoals in de hemel.
Geef ons heden ons dagelijks brood
en vergeef ons onze schulden,
zoals ook wij onze schuldenaars vergeven.
En leid ons niet in verzoeking,
maar verlos ons van de boze.
Want van U is het koninkrijk
en de kracht en de heerlijkheid
in eeuwigheid.
Amen.

Activiteiten en informatie voor de komende periode

Lied

Jan van Opbergen / J.v.d.Velde

Geef alle ruimte aan de liefde,
in haar leeft God zich naar ons toe.
Vergeef het kwaad aan wie ons griefde,
de liefde wordt een mens niet moe.
Zij zal de dood nog overleven,
geen water blust haar vuren uit,
zij blijft ons tot elkander keren,
tot alle angst is uitgeluid.
Zij blijft ons tot elkander keren,
tot alle angst is uitgeluid.

Hoe zal een mens ooit overleven?
Wat moet hij aan met eeuwigheid?
Door liefde wordt het ons gegeven,

voorbij te zien aan dood en tijd.
Want wie vandaag weet te beminnen,
denkt niet: 'Hoe zal het morgen zijn?'
Het blijft een eeuwig herbeginnen,
tot wij voorgoed geboren zijn.
Het blijft een eeuwig herbeginnen,
tot wij voorgoed geboren zijn.

Wegzending en zegenbede